

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2010-2011

30 MARS 2011

Proposition de loi modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne les informations relatives aux frais de l'huissier de justice

(Déposée par MM. Bert Anciaux
et Guy Swennen)

DÉVELOPPEMENTS

La présente proposition de loi vise à ce que le justiciable obtienne des informations claires et compréhensibles en ce qui concerne les frais afférents à l'intervention de l'huissier de justice. En effet, les règles et pratiques officielles en vigueur sont des plus opaques et doivent être affinées au plus vite.

Les huissiers de justice sont tenus, en tant qu'officiers publics, d'exercer leur ministère toutes les fois qu'ils en sont requis et pour tous requérants (article 517 du Code judiciaire). Ils sont rétribués pour leur intervention selon un tarif fixé par arrêté royal. C'est ainsi que le tarif de leurs prestations en matière civile et commerciale figure dans l'arrêté royal du 30 novembre 1976 fixant le tarif des actes accomplis par les huissiers de justice en matière civile et commerciale ainsi que celui de certaines allocations. L'huissier de justice doit d'ailleurs faire mention du montant de ses droits sur l'original et sur les copies de ses actes.

On peut difficilement affirmer que la mention des frais sur les actes des huissiers de justice est particulièrement claire et compréhensible. On trouve en marge ou au bas du document une énumération des frais dont les intitulés sont indiqués par des abréviations. On peut par exemple lire une série d'abréviations telles que FF, DINF, DOS, etc., suivies des montants y afférents, dont le total est repris en dessous. Les personnes non familiarisées avec la

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2010-2011

30 MAART 2011

Wetsvoorstel tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot de informatie over de kosten van de gerechtsdeurwaarder

(Ingediend door de heren Bert Anciaux
en Guy Swennen)

TOELICHTING

Dit wetsvoorstel beoogt een duidelijke en begrijpelijke informatieverstrekking aan de rechtzoekende in te voeren met betrekking tot de kosten van het optreden van de gerechtsdeurwaarder. De huidige ambtelijke regels en praktijken ter zake zijn immers uitermate ondoorzichtig en dringend aan verfijning toe.

Gerechtsdeurwaarders zijn er, als openbare ambtenaren, toe gehouden om op te treden telkens zij hierom worden verzocht en voor ieder die dit verzoek tot hen richt (artikel 517 van het Gerechtelijk Wetboek). Voor hun optreden worden zij vergoed volgens een tarief dat bij koninklijk besluit is vastgelegd. Zo kunnen we het tarief voor hun verrichtingen in burgerlijke zaken en in handelszaken terugvinden in het koninklijk besluit van 30 november 1976 tot vaststelling van het tarief voor akten van gerechtsdeurwaarders in burgerlijke en handelszaken en van het tarief van sommige toelagen. De gerechtsdeurwaarder moet trouwens melding maken van zijn vergoedingen op het origineel en op de afschriften van zijn akten.

Men kan bezwaarlijk stellen dat de vermelding van de kosten op de akten van gerechtsdeurwaarders uitmunten in duidelijkheid en begrijpelijkheid. In de rand of onderaan het document kan men een opsomming vinden van de kosten, waarvan de benamingen door afkortingen worden aangeduid. Men leest dan bijvoorbeeld de opsomming van afkortingen, zoals VR, RINL, DOS, ..., met vervolgens telkens de bijhorende bedragen, waarvan dan onderaan het totaal

matière ont du mal à y voir plus clair. Et si elles veulent en savoir plus en consultant l'arrêté royal précité du 30 novembre 1976, elles seront confrontées à des termes et expressions qui ne relèvent pas immédiatement de l'usage établi (par exemple, « droit de vacation ») ou qui sont totalement obsolètes (par exemple, les « déboursés »).

D'aucuns considèrent traditionnellement que l'obligation de mentionner les frais dans l'exploit a pour seul but de permettre au tribunal de vérifier le calcul de ces frais. Nous estimons toutefois que la personne qui est tenue au paiement de ces frais doit être informée clairement de l'assiette des frais imputés. Les justiciables sont souvent confrontés à toutes sortes de frais liés à des interventions d'huissiers de justice, sans avoir la moindre idée des mécanismes qui font grimper ces frais. La seule chose qu'ils peuvent retrouver à ce sujet dans les actes, c'est une série de montants et d'abréviations incompréhensibles.

Il s'impose donc d'affiner l'obligation d'information qui incombe aux huissiers de justice en ce qui concerne les frais qu'ils facturent. Nous estimons d'ailleurs que la modification proposée n'entraînera pas de surcharge de travail significative pour les huissiers de justice. En effet, la proposition de loi implique uniquement que les calculs des frais que les huissiers de justice établissent déjà aujourd'hui pour leurs opérations et qu'ils mentionnent sur leurs actes, se feraient désormais au moyen d'une présentation et d'une formulation plus claires et plus compréhensibles.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 2

La signification d'un acte par un huissier de justice se fait par exploit de justice. Cet exploit doit contenir une série d'indications obligatoires, mentionnées à l'article 43 du Code judiciaire, notamment le coût détaillé de l'acte (alinéa 1er, 6°, de l'article 43). La disposition proposée ajoute que le relevé de frais doit être établi conformément aux règles instaurées à cette fin par la présente proposition de loi.

Article 3

En vertu de l'actuel article 523 du Code judiciaire, les huissiers de justice doivent faire mention du montant de leurs droits au bas de l'original et de la

wordt gemaakt. Voor mensen die in deze materie niet ingewijd zijn, is het bijzonder moeilijk om hiervan een beter begrip te krijgen. Indien men dan ten rade gaat bij het eerder genoemde koninklijk besluit van 30 november 1976, dan wordt men daar geconfronteerd met termen die niet onmiddellijk tot het vast taalgebruik behoren (bijvoorbeeld « vacatierecht ») of die volstrekt verouderd zijn (bijvoorbeeld « uitschotten », in de Nederlands tekst).

Traditioneel wordt er wel eens van uitgegaan dat de verplichting tot vermelding van de kosten in het exploit slechts tot doel heeft de rechtbank toe te laten om de berekening van die kosten na te gaan. Wij menen echter dat degene die tot de betaling van die kosten gehouden is niet in het ongewisse mag worden gelaten met betrekking tot de grondslag van de aangerekende kosten. Rechtzoekenden worden vaak geconfronteerd met allerhande kosten ingevolge verrichtingen van gerechtsdeurwaarders, zonder dat zij enig besef hebben van de mechanismen die deze kosten doen oplopen. Het enige wat zij daarvan op de akten kunnen terugvinden zijn een reeks onbegrijpelijke afkortingen en bedragen.

Een verfijning van de informatieplicht van de gerechtsdeurwaarders met betrekking tot de kosten die zij aanrekenen, dringt zich dus op. Wij menen trouwens dat dergelijke verfijning geen wezenlijk bijkomend werk voor de gerechtsdeurwaarders met zich zal meebrengen. Het wetsvoorstel houdt immers slechts in dat de kostenberekeningen die de gerechtsdeurwaarders in hun verrichtingen vandaag reeds maken en waarvan zij melding maken op de akten, voortaan aan de hand van een duidelijkere en meer begrijpelijke voorstelling en formulering zou gebeuren.

TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 2

De betekening van een akte door een gerechtsdeurwaarder gebeurt bij gerechtsdeurwaardersexploit. Dit exploit moet een aantal verplichte vermeldingen bevatten, die vermeld staan in artikel 43 van het Gerechtelijk Wetboek. Zo moet het onder meer een omstandige opgave van de kosten van de akte bevatten (eerste lid, 6°, van artikel 43). De voorgestelde bepaling voegt eraan toe dat die kostenopgave moet opgesteld zijn overeenkomstig de regels die door dit wetsvoorstel hieromtrent worden ingevoerd.

Artikel 3

Ingevolge het huidige artikel 523 van het Gerechtelijk Wetboek moeten de gerechtsdeurwaarders het bedrag van hun vergoeding onderaan op het

copie de chaque acte. Ils sont également tenus d'indiquer en marge de l'original, outre le nombre de rôles des copies, le détail de tous les articles de frais formant le coût de l'acte. Nous proposons que ces frais soient désormais présentés de manière telle qu'ils soient clairs et compréhensibles pour le destinataire de l'acte.

Il serait excessif de détailler cette réglementation dans la loi. C'est pourquoi nous proposons qu'elle soit fixée dans un arrêté royal. Cela permettrait en outre de la modifier avec plus de souplesse si cela s'avérait nécessaire. Il n'empêche qu'à la suite du texte, la loi prévoit déjà quelles mentions doivent figurer au minimum dans le compte rendu obligatoire des frais.

— Le but est que la réglementation prescrive une terminologie uniforme et simple pour les différentes catégories de frais imputés. Il est explicitement prévu que les différents postes ne seront désormais plus désignés à l'aide d'abréviations.

— À l'heure actuelle, le relevé des frais des huissiers de justice indique seulement le type de frais (abréviation), suivi du montant correspondant. Le mode de calcul de ce montant n'est absolument pas clair pour le lecteur. Or, on pourrait y remédier aisément. Il est proposé d'indiquer dorénavant la base de calcul (par exemple, le montant réclamé), le tarif appliqué (montant pour cette classe, taux applicable, montant fixe pour cet acte, etc.) et le sous-total pour ce poste de frais. Lors de la détermination du tarif, il sera aussi indiqué éventuellement si le montant mentionné est un montant minimum ou maximum.

— Comme c'est déjà le cas aujourd'hui, il conviendra aussi de mentionner séparément les frais liés à l'intervention d'un autre huissier de justice dans le même dossier. Toutefois, pour la lisibilité du dossier, l'identité de l'autre huissier de justice devra également être mentionnée.

— Enfin, il va de soi que le total des frais d'huissier de justice est également indiqué.

Une attention particulière doit être accordée, à cet égard, aux actes établis dans le cadre du recouvrement de sommes d'argent. Dans ce cas, il importe que la personne tenue de payer une somme d'argent sache précisément quelle est sa situation. Par exemple, il peut arriver que le débiteur d'une somme d'argent ait déjà effectué, par le passé, des paiements qui étaient éventuellement encore insuffisants. C'est pourquoi nous proposons que le relevé des frais figurant dans l'acte mentionne également toujours la part du montant réclamé qui a déjà été payée et la part qui est encore due.

origineel en op het afschrift van elke akte aanbrengen. Tevens moeten zij op de kant van het origineel, naast het aantal bladen van de afschriften, alle posten van de kostennota voor die akte opgeven. Wij stellen voor dat deze kosten voortaan op zodanige wijze moeten worden voorgesteld dat zij voor degene voor wie de akte bestemd is duidelijk en begrijpelijk zijn.

Het zou te ver leiden om het detail van die regeling in de wet vast te leggen. Om die reden wordt voorgesteld dat zulks bij koninklijk besluit zou geschieden. Dit zou bovendien toelaten dat de regeling soepeler kan worden aangepast indien de nood daartoe zich voordoet. Dit neemt niet weg dat ingevolge de voorgestelde tekst de wet reeds aangeeft wat de verplichte kostenweergave ten minste moet bevatten.

— Het ligt in de bedoeling dat de regeling een eenvormige en eenvoudige terminologie voorschrijft met betrekking tot de verschillende soorten kosten die worden aangerekend. Hierbij wordt uitdrukkelijk bepaald dat de verschillende posten voortaan niet meer door afkortingen worden aangeduid.

— Heden blijft de kostenopgave van de gerechtsdeurwaarders beperkt tot de soort kost (afkorting), gevolgd door het bedrag van die kost. Op geen enkele wijze is het voor de lezer duidelijk hoe dit bedrag tot stand is gekomen. Dit valt nochtans op eenvoudige wijze te verhelpen. Voorgesteld wordt dat voortaan de berekeningsbasis (bijvoorbeeld het gevorderd bedrag), het toegepast tarief (bedrag voor die klasse, het toepasselijke percentage, het vast bedrag voor die verrichting, ...) en het subtotale voor die kostenpost worden weergegeven. Bij de bepaling van het tarief zal eventueel ook worden aangegeven of het vermelde bedrag een minimum- of maximumbedrag is.

— Zoals nu reeds gebeurt, dienen ook afzonderlijk de kosten te worden vermeld die betrekking hebben op het optreden van een andere gerechtsdeurwaarder in hetzelfde dossier. Voor de duidelijkheid van het dossier dienen echter ook de identiteitsgegevens van die andere gerechtsdeurwaarder te worden gemeld.

— Ten slotte wordt uiteraard alleszins ook de totaliteit van de gerechtsdeurwaarderskosten vermeld.

Bijzondere aandacht moet hierbij gaan naar de akten die worden opgesteld in het kader van een invordering van een geldsom. In dat geval is het van belang dat degene die tot betaling daarvan gehouden is, precies weet waar hij aan toe is. Zo kan het gebeuren dat de schuldenaar daarvan in het verleden reeds betalingen heeft verricht, die eventueel nog onvolledig waren. Wij stellen daarom voor dat in de opgave van de kosten in de akte ook steeds wordt vermeld hoeveel van het gevorderde bedrag reeds werd betaald en hoeveel nog verschuldigd blijft.

Le débiteur doit également être invité à effectuer son paiement, dans la mesure du possible, en passant par un établissement financier. Il convient d'éviter autant que possible les paiements en liquide. C'est pourquoi il conviendra toujours de mentionner, à l'avenir, le numéro d'un compte financier et l'identité de son titulaire.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'article 43, alinéa 1er, 6°, du Code judiciaire est complété par les mots : « conformément à l'article 523, alinéa 2 ».

Art. 3

L'article 523 du Code judiciaire est complété par un alinéa 2 rédigé comme suit :

« À des fins de clarté et d'intelligibilité pour le destinataire de l'acte, le Roi définit le mode de présentation des articles de frais visés à l'alinéa précédent. Cette présentation concerne notamment et en particulier :

1° la terminologie utilisée pour désigner ces articles, étant entendu que ceux-ci ne peuvent en aucun cas être désignés au moyen d'une abréviation;

2° la manière dont sont indiqués, par article, la base de calcul, le tarif appliqué et les montants à payer;

3° les données d'identité des autres huissiers de justice instrumentants et les sous-totaux de leurs frais;

4° le total des frais. Si l'acte concerne le recouvrement d'une somme d'argent, il mentionnera en outre le montant recouvré, le montant qui a éventuel-

De schuldenaar moet ook worden uitgenodigd om indien mogelijk via de financiële instelling te betalen. Betaling met cash geld moet zoveel mogelijk worden vermeden. Om die reden moet voortaan steeds het nummer van een financiële rekening worden vermeld evenals de titularis daarvan.

Bert ANCIAUX.
Guy SWENNEN.

*
* *

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 43, eerste lid, 6°, van het Gerechtelijk Wetboek, wordt aangevuld met de woorden « overeenkomstig artikel 523, tweede lid ».

Art. 3

Artikel 523 van het Gerechtelijk Wetboek wordt aangevuld met een tweede lid, luidende :

« Met het oog op de duidelijkheid en begrijpelijkheid voor de bestemming van de akte bepaalt de Koning de wijze waarop de in het vorig lid bedoelde posten van de kostennota moeten worden voorgesteld. Deze heeft onder meer en in het bijzonder betrekking op :

1° de terminologie waarmee die posten moeten worden aangeduid; in geen geval mogen die posten worden aangeduid door middel van een afkorting;

2° de wijze waarop per post, de berekeningsbasis, het toegepaste tarief en de te betalen bedragen worden weergegeven;

3° de identiteitsgegevens van de andere optredende gerechtsdeurwaarders en de subtotaal van hun kosten;

4° het totaal van de kosten. Indien de akte betrekking heeft op de invordering van een geldsom wordt bovendien melding gemaakt van het ingevorderde

lement déjà été payé, le montant total qui doit encore être payé, ainsi que le numéro du compte financier sur lequel ce montant peut être versé.»

25 février 2011.

bedrag, het eventueel reeds betaalde bedrag, het totaal nog te betalen bedrag, evenals het nummer van de financiële rekening waarop dit kan worden gestort.»

25 februari 2011.

Bert ANCIAUX.
Guy SWENNEN.